



בש"פ 7801/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7801/16

כבוד השופט ע' פוגלמן
פלוני

לפני:
העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב'
השופטת ח' מאק קלמנוביץ') במ"ת 20856-09-15
מיום 2.10.2016

תאריך הישיבה: ח' בתשרי התשע"ז (10.10.2016)

בשם העורר: עו"ד אריאל עטרי

בשם המשיבה: עו"ד סיון רוסו

החלטה

1. הרקע הנוגע לבקשה שלפניי תואר בהחלטתי בבש"פ 4261/16 מדינת ישראל נ' פלוני (23.6.2016). בתמצית יאמר כי נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן המייחס לו שורת עבירות מין לרבות אינוס שביצע לכאורה באחותה של גרושתו, עת הייתה נערה כבת 13 (להלן: המתלוננת). כתב האישום מגולל מסכת נרחבת ומתמשכת של פגיעה במתלוננת, לרבות במקומות ציבוריים ובנוכחותם של צדדים שלישיים. כעולה מהחלטתי האמורה, ביום 25.10.2015 הורה בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת ר' פרידמן-פלדמן) על מעצר העורר עד תום ההליכים משנמצא כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות לו. בית משפט זה (כב' השופט י' דנציגר) שדן בערר שהגיש העורר, לא ראה לשלול את אפשרות שחרור העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני, חרף המסוכנות הנשקפת ממנו, וקבע כי העורר יציג

עמוד 1



"חלופת מעצר במרכז הארץ בה לא מתגוררים קטינים (ובפרט לא קטינות רכות בשנים), ובה יהיה נתון בפיקוח אלקטרוני" (בש"פ 2046/16 פלוגי נ' מדינת ישראל (20.3.2016)). לאחר המשך ההליכים בעניין מעצרו של העורר, נדון לפניי עררו הנזכר של העורר, שבו עמדה על הפרק, בין היתר, האפשרות כי יעצר בפיקוח אלקטרוני בדירה בעיר מודיעין שנמצאה מרוחקת ממקום מגוריה של המתלוננת. הוריתי כי בית המשפט המחוזי יבחן חלופה זו לגופה, בכפוף לבחינתה על ידי שירות המבחן ומנהל הפיקוח האלקטרוני.

2. בסופו של דבר הציע העורר לבית המשפט המחוזי כי מעצרו בפיקוח אלקטרוני יתבצע בדירה בעיר לוד. בתסקיר מיום 3.8.2016 – שנשמך על תסקיר קודם מיום 11.4.2016 – סבר שירות המבחן כי חרף המסוכנות הגבוהה הנשקפת מן העורר להישנות עבירות, ניתן לעצור את העורר בפיקוח אלקטרוני בדירה בלוד המרוחקת ממקום מגורי המתלוננת. זאת, בין היתר נוכח הימשכות המעצר והעובדה כי המתלוננת כבר מסרה עדות בבית המשפט. כדי לקיים את המעצר באופן שיפחית את המסוכנות הנשקפת מן העורר ראה שירות המבחן להמליץ כי העורר ישהה בהשגחה של לפחות אחד משלושת המפקחים – הוריו ואחיו הבגיר – בכל שעות היום; כי יאסר עליו באופן מוחלט שימוש במרשתת בכל אמצעי שהוא ובטלפון נייד; כי יאסר עליו ליצור קשר ישיר או עקיף עם המתלוננת או משפחתה; וכי תיאסר כניסת קטינים למקום המעצר. יוער כי מנהל הפיקוח האלקטרוני מצא את הדירה כמתאימה למעצר כאמור. על רקע האמור הורה בית המשפט (כב' השופט ב' גרינברגר) ביום 12.9.2016 כי המבקש ישהה במעצר בפיקוח אלקטרוני בתנאי מעצר בית מלא בדירה בלוד, בפיקוח של לפחות אחד משלושת המפקחים – הוריו ואחיו הבגיר – בכל שעות היממה ובכפוף לתנאים הבאים: איסור על כניסת "קטינים כלשהם" למקום המעצר; איסור על כל שימוש במרשתת, במחשב, בטלפון נייד ובכל דרך אחרת; איסור על המבקש ועל בני משפחתו ליצור קשר ישיר או עקיף עם המתלוננת ומשפחתה; והפקדת סך של 25,000 ש"ח בקופת בית המשפט, בצד ערבויות אישיות על סך 10,000 ש"ח על ידי כל אחד מן המפקחים (להלן: תנאי המעצר).

3. זמן קצר לאחר מתן ההחלטה הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בה. העורר ביקש כי ישונו תנאי מעצרו כך שיותר לו להשתתף מדי יום בשלוש תפילות; להשתתף בתפילות ראש השנה ויום כיפור; להתראות עם אחיו הקטינים במקום מעצרו בימי החג; וכי יאושרו מפקחים נוספים. ביום 27.9.2016 דחה בית המשפט (כב' השופט ר' פרידמן-פלדמן) את הבקשה על הסף בין היתר מן הטעם כי בחלוף שבועיים בלבד מחלטת השופט ב' גרינברגר, לא חל כל שינוי נסיבות המצדיק שינוי מתנאי המעצר. אגב כך צוין כי בקשת העורר להשתתף בתפילות במהלך החגים מעוררת קושי מיוחד שכן בבתי הכנסת מצויים ילדים רבים. בצד האמור, התיר בית המשפט למבקש להעביר רשימה של מפקחים נוספים מוצעים, כדי שניתן יהיה לשקול הוספת מפקח או שניים.

4. העורר ערר על החלטה זו ועררו התקבל, בין היתר מן הטעם שלא התקיים דיון במעמד הצדדים, במובן זה שהבקשה הוחזרה לצורך דיון בנוכחות הצדדים לפני בית המשפט המחוזי (בש"פ 7576/16 פלוגי נ' מדינת ישראל (29.9.2016)). עקב כך, ולאחר דין ודברים נוספים (ראו בש"פ 7649/16 פלוגי נ' מדינת ישראל (29.9.2016)), התקיים ביום 2.10.2016 דיון בבקשת העיון החוזר בבית המשפט המחוזי. בית המשפט (כב' השופט ח' מאק-קלמנוביץ) דחה את הבקשה. תחילה נקבע כי לא חל שינוי נסיבות מאז נקבעו תנאי המעצר המצדיק את שינויים כעת. כמו כן, נקבע כי יציאה ממקום הפיקוח לתקופה מתמשכת – כנובע מיציאה לתפילות ממושכות כמאפיין את התפילות בתקופת החגים – אינה מאפשרת פיקוח הרמטי על העורר כפי שמשיג מעצר בפיקוח אלקטרוני. עוד בהקשר זה צוין כי בבית הכנסת נמצאים קטינים, עניין שמגביר את האפשרות לביצוע עבירות, למרות נוכחות המפקח. בית המשפט דחה גם את בקשת העורר לאפשר לאחיו הקטינים לבקרו במקום המעצר – גם אם לתקופות קצרות בלבד – שכן הדבר אינו מתיישב עם המלצת שירות המבחן, וכך במיוחד בשים לב לתקופה הקצרה שבה מצוי העורר במעצר בפיקוח אלקטרוני.



לבסוף נקבע כי הוספת שניים או שלושה מפקחים שיוצגו על ידי העורר - בהיעדר מניעה מיוחדת - תישקל בחיוב על ידי המשיבה.

5. מכאן הבקשה שלפניי. לטענת העורר, בית המשפט קמא לא נתן בהחלטתו משקל מספק לזכותו החוקתית - כמי שניהל אורח חיים תורני מאז ומתמיד - לחופש הפולחן; וכי במקרים דומים במהותם ואף חמורים יותר, הותרה יציאה לתפילות כאמור. עוד טען העורר כי ככל שנשקף סיכון מן העורר, הרי שזה ממוקד במתלוננת עצמה, ולא בקטינים באשר הם, ודאי לא ממין זכר. נטען כי ממילא העורר מבקש לצאת לתפילה יחד עם מפקח, במניין ותיקין (שלא אמורים להיות בו קטינים) או במכינה דתית קדם צבאית שבה גברים בגירים בלבד. חלופות אלו מבטיחות מענה הולם למסוכנות הנטענת. זאת ועוד, לטענת העורר יש לאפשר לאחיו - אח ואחות קטינים - לבקר אותו בדירת המעצר, כששני הוריו נמצאים שם, כדי לאפשר למשפחה להתאחד בתקופת החגים. לעניין זה הדגיש העורר כי כשהיה במעצר מאחורי סורג ובריאח התאפשר לאחיו לבקרו ב"ביקורים פתוחים" ועל כן אין טעם למנוע זאת כעת.

6. בדיון לפניי טענה המשיבה כי דין הערר להידחות. המשיבה עמדה על המסוכנות הרבה הנשקפת מן העורר - ולאופיים המניפולטיבי והנועז של המעשים המיוחסים לו, שבוצעו לעתים גם במצבים שבהם הוא והמתלוננת (שאף היא הייתה אז בת משפחה) לא היו לבדם. מטעמים אלה סבורה המשיבה כי אין לאפשר את יציאת העורר לתפילות כלשהן הואיל ולא ניתן להבטיח כי לא ימצאו קטינים במקום, וממילא אין בידי המפקחים להבטיח פיקוח הדוק כפי שמאפשר מעצר בפיקוח אלקטרוני. עוד ציינה המשיבה כי במהלך חג הסוכות המכינה הקדם צבאית שהציע העורר כחלופה אינה פעילה ולכן לא יוכל העורר להתפלל בה. אשר לחופש הפולחן, המשיבה עמדה על כך כי אין מדובר בזכות מוחלטת, ובנסיבות העניין היא נסוגה נוכח מסוכנותו הרבה של המשיב שביסוד מעצרו. מכל מקום, אין כל מניעה כי העורר יתפלל בדירת המעצר, לרבות במנין שיכולים בני משפחתו לארגן עבורו. מטעמים אלה התנגדה המשיבה גם לאפשר את ביקורי האחים הקטינים בדירת המעצר. המשיבה עמדה על כך שהן שירות המבחן, הן בית משפט זה בהחלטתו הנזכרת של השופט י' דנציגר והן בית המשפט המחוזי בהחלטותיו בעניין העורר, עמדו על כך כי אחד התנאים למעצר בפיקוח אלקטרוני הוא היעדרותם של קטינים מן המקום. עוד צוין כי אין ללמוד גזירה שווה בין ביקורי האחים שהתקיימו בבית המעצר בנוכחות סוהרים, לבין ביקור בדירה בנוכחות ההורים.

7. בחנתי את נימוקי הבקשה ושמעתי את הצדדים בדיון לפניי. אכן, נוכח חשיבותו של חופש הפולחן, שעליו אין צורך כי נכביר מילים, גם כאשר אדם נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני ניתן לבחון במקרים המתאימים, יציאה מוגבלת בהיקפה לתפילה בציבור. כפי שהדגשנו בעבר, אפשרות זו תבחן בכל מקרה על פי נסיבותיו, תוך איזון בין עילת המעצר והמסוכנות הקונקרטית לבין רצונו של העצור לממש את חופש הפולחן בדרך של תפילה בציבור. עוד יש ליתן את הדעת למפקחים הקיימים ולרמת הפיקוח האפשרית במקום התפילה המבוקש, בשים לב למאפייניו (בש"פ 6037/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה יב (29.8.2011); בש"פ 10697/05 אזברגה נ' מדינת ישראל, פסקה ה(8) (6.12.2005)). בענייננו, כפי שטענה המשיבה, לכל אורך הליכי המעצר של העורר עולה תמונת מסוכנות ברורה וחשש מפני פגיעה בקטינים. מטעם זה הדגיש השופט י' דנציגר בהחלטתו הנזכרת כי עצם הנכונות לבחון את אפשרות מעצר העורר בפיקוח אלקטרוני ולא מאחורי סורג ובריאח מותנית בכך שבמקום לא יהיו קטינים, וודאי לא נערות צעירות. בהמשך לכך נזכר כי העבירות המיוחסות לעורר הן חמורות, ובוצעו לכאורה בנערה צעירה מאוד שהייתה בשעתו אף היא בת משפחה, כאשר חלק מהמעשים בוצעו לכאורה במקומות ציבוריים או בקרבתם היחסית של בני המשפחה. מטעם זה, רואה אני קושי של ממש להתיר לעורר להתפלל בציבור הרחב, גם אם בלוויית מפקח, וודאי כך במספר רב של פעמים, משאין כל דרך אפקטיבית להבטיח כי במקום לא יהיו קטינים. כאמור, העורר הציע להתפלל במכינה קדם צבאית שבה נמצאים גברים בגירים בלבד (מכינת "מעוז" ברחוב אקסודוס בלוד) הנמצאת במרחק מאות מטרים בלבד מדירת



המעצר. ברם, במהלך הדיון לפני התברר כי המכונה כלל לא פעילה במהלך חג הסוכות - להבדיל מביום הכיפורים - ועל כן אינה רלוונטית לתפילות במועד זה.

8. בשים לב למכלול השיקולים שעליהם עמדתי, למיקומה הקרוב של המכונה לדירה שבה שוהה העורר בפיקוח אלקטרוני, ולהיעדרם של קטינים מהמכונה; ולאחר ששוכנעתי כי ניתן - ולו באופן מוגבל - ליתן משקל גם לזכות הפולחן של העורר, תוך הקפדה על פיקוח ועל מניעת מגע עם קטינים, ראיתי להתיר לו להשתתף בתפילות יום הכיפורים. העורר יוכל אפוא לצאת ממקום המעצר בפיקוח אלקטרוני שבו הוא נתון לצורך תפילות ביום הכיפורים במועדים הבאים: בערב יום הכיפורים, ט' בתשרי התשע"ז, בין השעות 17:30-20:30; וביום הכיפורים, י' בתשרי התשע"ז, בין השעות 8:00-19:00. העורר יתפלל במכונה הקדם צבאית שהוצעה על ידו שבה נוכחים גברים בגירים בלבד, וכשאביו המשמש כמפקח עליו נמצא עמו כל העת, גם כאשר פורש העורר מן התפילה לכמה רגעים. ההיתר הוא אך ורק לצורך תפילה בבית הכנסת - להגעה ממנו ולחזרה אליו. מובן כי בכך אין כדי למנוע מהעורר להתפלל במניין בגירים בדירה עצמה.

9. מכל הטעמים האמורים ונוכח עצמת הסיכון הנשקפת מן העורר לקטינים ראיתי לדחות את בקשת העורר לאפשר לאחיו הקטינים לשהות עמו בדירת המעצר בימי החג וחול המועד. כאמור לעיל, לאורך ההליכים בעניינו של העורר עובר כחוט השני העיקרון שלפיו אין לאפשר את שהייתו במחיצת קטינים נוכח עצמת הסיכון הנשקפת ממנו על רקע המיחוס לו. בכך שמדובר בקטינים בני משפחה ובמפגשים שבהם אמורים להשתתף הוריו של העורר אין כדי לשנות את התמונה, בהינתן העובדה שהעבירות המיוחסות לעורר בוצעו אף הן בנערה שהייתה אז בת משפחה; ובחלק מן המקרים עת נמצאו הוריה בקרבת מקום. לפיכך, בהקשר זה מקובלת עלי עמדת המשיבה כי אין דין ביקור האחים בבית המעצר בנוכחות סוהרים כדין ביקור בדירת המעצר בלוויית ההורים בלבד. משכך, לא ראיתי להתערב בקביעתו של בית המשפט המחוזי שלפיה אין לאפשר ל"קטינים כלשהם" להיכנס לדירת המעצר.

ניתנה היום, ח' בתשרי התשע"ז (10.10.2016).

ש ו פ ט